

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף ס"ב

הלכות תפילין הלכה ה' אות ג-ד

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-6171116

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

לקוטי הלכות חלק א' דף ס"ב

תפילין של יד בחי' אמונה, נוק', ותפילין של ראש בחי' דעת דדכורא

לאחר שנתבאר שענין התפילין הוא זכרון, של הח' זקנים שיש להם עיניים קדושות שלא מסתכלים על גשמיות עוה"ז, ועי"ז עולים לזכרון, ממשיך לבאר בפרטיות שיש זכרון של יד ויש זכרון של ראש. וזה בחינת תפילין של ראש ושל יד שיש בשניהם שמנה פְּרָשִׁיּוֹת ד' בְּשֵׁל ראש וד' בְּשֵׁל יד, כנגד השמנה זקנים קדושים הנ"ל שהם בעלי הזכרון, שהוא בחינת תפילין ולזכרון בין עיניך כנ"ל, כי ידוע בפגנות ר' נתן כדרכו לוקח את הכוונות ומלביש אותם באופן ששייך לנו שע"י התפילין עולים אל הזכרון, שתפילין של ראש הם בבחינת דכורא הם מוחין קדושים שמאירים במדות הרחמים, בחי' המקיפים, חכמה בינה ואהבה ויראה בחי' דעת, דכורא ז"א, ותפילין של יד הם בבחינת נקבא בחי' אמונה, וכלליות התפילין הם בבחינת מוחין דעבור ב' דגדלות כי המוחין בתחילה יש בהם עיבור ראשון לידה וקטנות, ואח"כ עולים למוחין דגדלות שנקראים עיבור שני בלשון האריז"ל וזהו בחינת הזקנים הקדושים הנ"ל שזכו למוחין גדולים כל כך היינו מקיפים עד שכל אחד זכה לזכר ולהשיג יותר את ההתחלה מה שנעשה עמו מקדם בהתחלה, וכל מה שהשיג יותר היה זוכר ומשיג התחלה קדומה יותר ויותר כמבאר לעיל כל ענין הזכרונות האלה זה מה שהם השיגו מוחין דאמונה, בחי' יעקב, והר' השנייים זכו לזכרון שלם של ישראל, בחי' גדלות שלם, עיבור שני של הגדלות שהם המקיפים.

ד' זקנים הראשונים הם ד' מוחין של האמונה הקדושה

והנה הם ח' זקנים ונחלקים לשתי פעמים ד', כנגד שתי פעמים ד' פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּשֵׁל יד וְשֵׁל ראש, כי ד' זקנים הראשונים שהתפארו תחלה בזכרון שלהם כל ענינם היה מה שנעשה עם הולד במעי אמו מעת יציאת הטפה עד חתיכת הטבור בשיצא לאויר העולם, כאן התחיל בד' הראשונים, מהרביעי חזרה לראשון דרך השלישי והשני, דהינו שאחד התפאר שזוכר בעת שהולדו את הגרעין ליטע הפרי שהוא הולכת הטפה וכו', והב' הוא השלישי זכר התחלת רקום הפרי והג' הוא השני זכר בעת שהיה נר דולק, שהם כל ימי העבור. והד' הוא הראשון שהוא האחרון זכר עקר גמר הולד שהוא חתיכת טבורו שאז התחלת ביאתו לזה העולם, (אלו הד' נכתבו ככאן ממעלה למטה, בהפך ממה שנכתב בספר המעשיות וזה מחמת שהכרחתי עתה להתחיל מן הרביעי, על-כן על-פי רהיטת הלשון נתהפך הסדר, והכונה אחת) נמצא, שכל אלו הד' ספורים הוא בנפלאות גדולות הבורא יתברך שמו גדולת הבורא ית"ש מה שנעשה עם הנשמה, לא רק עם הגוף מה שנעשה עם הולד אצל אמו, ועל-כן אלו המוחין וההשגות אלו שהשיגו הד' זקנים אלו הם בבחינת מוחין דנקבא, שהוא בחינת ד' פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יד שֶׁהֵם מוחין דנקבא כנ"ל, גדולת האמונה שמקבל חיות אלקות מהצדיק, שזה עיקר החיים שלנו ואלו הבחינות שספרו אלו הזקנים הד' הם בחינת אור, מים, רקיע, הנאמר בזהר הקדוש ובפגנות ר' נתן מראה לנו פנימיות הסיפור, בכל פעם שר' נתן מבאר העניינים, איזה רק סתם לאחר דברים להראות שזה שייך, אלא שהוא פנימיות הסוד ממש, מי שלומד דברים אלה, רואה את העמקות של ר' נתן בנפלאות גדולות, שבתחילה מראה שורש הרבר ואח"כ מלביש את זה אלינו למעשה.

ליקוטי הלכות ח"א דף סב הלכות תפילין הלכה ה' אות ג-ד

פנימיות ענין 'אור מים רקיע'

כי ענין אור מים רקיע הוא העלאת אתערותא דלתתא הנקרא מיין נוקבין, שהן צריכים לעלות למעלה להמשיך שפע מיין דכורים, ועיקר עניינו הוא להמשיך מציאות ד' בחינות. שורש השפע הוא אור רוחני שאינו מלוכבש, אח"כ נעשה מים, מתעבה בעולם הבינה, וברקיע מתעבה ממש להיות שפע, ובו בעצמו יש ד' בחינות של שם שד"י ביסוד, כי כל זה הוא תיקון השפע ביסוד, שנכלל האתערותא דלתתא לקבל אתערותא ולעילא, ויש בו ד' בחינות ומאה ברכות, עניינים עמוקים מאד, שכלל ענינו הוא שפע האמונה הק', שפע הנוק' בח' יעקו"ר, המוחין של האמונה, שע"י אתערותא דלתתא אנו עולים לקבל אמונה מחדש. וזהו אור מים רקיע שהשפע מתעבה ונהיה שפע וקדושה של האמונה.

פי בתחלת יציאת הטפה, שהוא בחינת זה שספר שזוכר בעת שהולכין הגרעין וכו', זה בחינת אור, פי עדין אין לה שום ציור, ואחר כך בעת שהתחיל להתרקם בשעת התחלתו הוא בחינת מים שזה מושג קדוש מאד שיש בו ד' בחינות ואחר כך בשנתהיה הולך בכל ימי העבור, זה בחינת רקיע פידוע, ואז בשנגמר בחינת רקיע הוא יוצא לאויר העולם שנכנס לעוה"ז עוד לפני שיש גשמיות ונולד, וכל זה הוא בחינת תפלין, שהם בחינת עיבור ולידה, עיבור של המוחין ולירת המוחין, וכל זה הוא סוגי אמונה ודביקות בה' שזה מוציא אותנו מכל התאוות והרמיונות ואנו מתקרבים לה', ואלו דרגות של הזקנים, הזקן הראשון זוכר שיצא לאויר העולם, ועליון ממנו זוכר שנעשה רקיע בחי' יש, והעליונים ממנו זוכרים בחי' מים ואור, שורש הדבר לפני ההתעבות.

שהו בחינת יציאת מצרים פידוע, שאז יצאנו ממ"ט שערי טומאה וקבלנו את המוחין, והמוחין נמשכים בדרך של עיבור ולידה, וכך בכל יום אנו מתחילים מהתחלה.

ד' זקנים שבבחי' תפילין של ראש, שורש המחשבה ונר"ן

והד' זקנים הראשונים כל ספורם הוא מה שנעשה מקדם שיפירה הטפה במעי אמו, זה לא מושגים בעולם הגשמי הזה, אלא מושגים רוחניים בהולדת המוחין של האמונה והרעות פי הם ספרו שזוכרים כשהיה הטפה עדין במח האב, והמראה טעם וריח, שהם בחינת נפש, רוח, נשמה, היינו השפעות של קדושה, יש בחי' נפש דנוק' אך יש נר"ן שהם מוחין של המדות והרעות, הוא חיות וקדושה ממש, שמשם התחלת המשכת המחשבה שנמשכת ממקום שנמשכת מאלקותו יתברך מעילה לעלול, מאור עליון יותר, שיוצא מעולם לעולם, משכל לשכל, ר' נתן מראה דברים כאלה, מה שייך לזכות להשגות הרעות וצריך לזכות לזה שהם בחינת נשמה ורוח ונפש עד שנתהיה המחשבה שעל ידה התהוות הטפה הקדושה של הולד, המחשבה הוא פנימיות קדושת האדם, בחי' רעת דז"א שעל ידה נתהווה שורש נשמת האדם שיש לו חיות מהקדושה. כי יש עולמות עליונים ומשתלשל בבחי' מוחין מדות ואמונה, כך גם אצל הנשמות.

וכל אלו הד' בחינות כלם אצל האב אצל בחינת דכורא פנ"ל, על-כן הם בבחינת תפלין של ראש שהוא מוחין דכורא פנ"ל, פי התפלין נמשכין מבחינת תקוני דיקנא פידוע, שורש המוחים הם י"ג מדות הרחמים שנקראים תקוני דיקנא הוא הצמצום שמצמצם את האור האלקי כרי שיהיה המוחין שנקרא אבא ואימא, ונמשכים מאור מ"ה החדש שמתקן שבירת הכלים ע"י

התיקונים שיוצאים להיות תיקוני דיקנא שזוהו בחינת זקנים שבקדושה ה"ל, אומרים על אחד שהוא זקן, ויש מה שאומרים שלו שזקן, שכלם הם בבחינת תקוני דיקנא קדישא, שממש עקר הזקנה וקדושה, בחינת הדרת פני זקן פידוע ועקר קדושת המוחין של התפילין ממשיכין מהזקן העליון והגדול שבכלם כי כשמניחים התפילין שיש הכאה כזאת של מדות הרחמים שמכים להוליד את המוחין בתפילין, הרי ששורש של ד' זקנים של יד, וד' זקנים של ראש, הוא זה הבעטלער העוור. שהוא היניק שבכלם שהוא הבעטליר העוור שהיה תינוק לגמרי וכו' פנ"ל, שהוא במעלה עליונה יותר מכל הח' זקנים פי ממונו עקר קדושת הזקנה וכל הח' זקנים, שהם בחינת הח' פרשיות שבתפילין, כלם מקבלים מזה הזקן העליון, שהוא העוור ה"ל, משם מקבלים, ע"י שהוא עלה לשם.

הבעטלער העוור הוא שורש כל הפרשיות שבתפילין בחי' אא"ס שאינו מתלבש בזכרון, לכן זוהר 'לאו כלום'

אבל בחינת המוחין שלו בעצמו אי אפשר להתלבש אפלו בפרשיות שבתפילין, ועל-כן אין שום פרשה כנגדו, כי הוא גבה מהכל ושרש הכל, שממנו מקבלין כל המוחין של התפילין שהם בחינת כל הזקנים שבקדושה פנ"ל, כי הוא נכלל באין סוף פנ"ל, הארה של אין סוף, ר' נתן מראה לנו דרכים שתופסים קצת איך הרברים מתגלים בזה"ק, מונחים נפלאים שכל הספה"ק מסבירים את פנימיות הקדושה, מונחים שמוזכרים בכל ספה"צ, במדרגות שלהם מתחילים לראות קצת מה זה מוחין ומדות, ובזה מתחילים להרגיש מה זה ענין הצדיק המופלג במעלה, בתורה כתוב שרק משה רבינו מוציאנו ממצרים, כך יש ענין צדיק מופלג שהגיע לדרגת הרחמים עליונים בחי' אין, אנו מאד מאד רחוקים מזה, אך בזה אנו יודעים מאיפה הישועה שלנו, כמ"ש בזה"ק מבואר היטב, לא ענין השערות אלא דברים שמבוארים באר היטב, ר' נתן מראה לנו מה רבינו השיג, שנרע למי להתקרב, ובזה אנו יודעים מהו קדושת שבת ויום טוב, ובזה מלמד אותנו איך אנחנו חיים באור המופלא הזה, שבזה הכח נוכל להתחדש תמיד.

ועל-כן מוח שלו אינו נקרא בשם זכרון כלל שהוא בחינת תפילין פנ"ל, אור אין סוף נתפס רק ע"י עולם התיקון, תיקוני דיקנא, שערות שמצמצם את האור. כי הוא אמר שזוכר כל זה ואינו זוכר כלל, כי זה לא נתפס כלל, הינו שאף-על-פי שזוכר הכל, כל מה שהם זוכרים, כי הוא כלול מכלם וכלם מקבלים מוח וזכרון שלהם רק ממנו, מקבלים מוחין רק ממנו, וכן דעת תורה מקבלים רק מרב, בלי זה, אינו מצומצם בשום דבר, כ"ש מהיכן מקבלים עצמות אלקות, מדות הרחמים וישועת הנפש, הרי צריך להתפלל שימשיך עלינו ישועה משורש השפע, וזהו כח הצדיקים הקדושים שזכו לעלות לשם, דרגת הצדיקים המופלגים במעלה מאד מאד, ובזה אנו רואים מרחוק דרגת הצדיק שאנו צריכים להתקשר מחדש לקבל את המוח הזה בכל יום, אף-על-פי-כן מוח שלו אי אפשר לכפותו בשם זכרון כלל, כי הוא גבה מזכרון ושרש הזכרון, כי נכלל באין סוף, כמו שכתוב שם, לכן אנו רואים שלפעמים בדברי רבינו קשה לתפוס, כי מרוב שהוא אור הנכלל באין סוף, צריך לזה כלים, הכלים של ר' נתן, דרכם יכולים לתפוס בדברי רבינו שזה מלביש את האור המופלא הזה, וכך נמשך עלינו ישועה ועל-כן אינו מרמז בשום פרשה, כי הוא גבה מהכל ושרש הכל פנ"ל: ביטול לאור אלקי, ביטול לא"ס לבר אי אפשר לאחוז בו, רק להאיר נפשנו מאור הביטול שיאיר לנו הזריחה בתוך הכלים, שזה ע"י דברי הצדיקים.

ליקוטי הלכות ח"א דף סב הלכות תפילין הלכה ה' אות ג-ד

ע"כ ר' נתן האריך שנתפוס בדברי רבינו כלליות ענין ח' הזקנים ובטלעור העוזר על גביהם, איך הוא בענין תפילין, באות ר' מאיר את הענין איך הוא שייך לנו.

עיקר המוחין הוא חיות דקדושה שנמשך ממדות הרחמים

ד) ועקר המוחין של התפילין הם בחינת חיות דקדושה שזוכין על-ידי התפילין, כי המוחין הם החיים כמו שכתוב (קהלת ז), "החכמה תחיה" אדם צריך לחיות, להחיות את הנשמה, כל ההתקרבות לה' תלוי בחיות וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות מו), המניח תפילין זוכה לחיים, שנאמר, ה' עליהם יחיו" וכמוכא בפגנות שתפילין הם בחינת ג' שמות, אהיה הויה אהיה שעולים חיים, שהם המוחין, עין שם, שם אהיה הקדוש, והויות ית' ואקיה בגי' חיים, כי זהו שפע של חיים כי המוחין של התפילין נמשכין מבחינת תקוני דיקנא קדישא פמוכא בפגנות ע"י הכאת קוצא דשערא שהם פלליות הזקנים הקדושים הנ"ל ששרשם מהזקן העליון הנ"ל, שהוא העור הנ"ל לפני כן למדנו שהח' זקנים הם בנפרד, ר' נתן מלמד שכל הזקנים הם באחדות אחד מקבלים מהזקן העליון העוזר, כולם מתחברים אל משה רבינו, הזקן העליון, כל הצדיקים מתחברים לקבל את שפע הרחמים שהתפאר שהוא חי חיים ארפים באמת, זהו ענין המובן ושייך לנו, לחיות חיים ארוכים שזה מובן לנו, והוא עיקר גדול אצלנו, כי הוא זקן מאוד ועדין הוא יניק מאוד ולא התחיל עדין לחיות כלל כי אפי' שאדם הזדקן כבר, יכול להתחיל כאילו לא התחיל לחיות זהו המתנה שמקבלים מרץ וחיות דקדושה מהזקנה דקדושהאף-על-פי-כן הוא זקן מאוד וכל זמן העולם אינו עולה אצלו בהרף עין וכו', שייצא מכל התאוות, שזה נקרא זקן מאוד.

והנה האמנם דברים אלו הם דברים שכיסם עתיק יומין ולית מחשבה תפיסא בהם כלל ולא איתא אינש על יבשתא די יכול למפשר פשרא דנא ורזא דנא להחיות, אין אדם בעולם שיכול באמת להראות את הסוד הנפלאה הזה, זהו לשון של ספר דניאל - אף-על-פי-כן מאחר שבחמלת ה' על עמו כבר יצאו דבריו אלו מפיו הקדוש ונצטירו בכתב ונרפסו בספר, ראוי לנו לחתר למצא בהם איזה רמז הנוגע למעשה באופן שנוכח להתעורר משינתנו ר' נתן מראה לנו כלל איך ללמוד ספרי רבינו, לקבל מה שהוא טרח ויגע לעשות לנו לבוש כרי שאנחנו כן נזכה להבין בדברי רבינו, שזהו שורש הישועה שלנו, לבנות את הנשמה שלנו, ולקיים את העצות שלו בתמימות ופשיטות, ולקבל חיות חדש בדברי רבינו, אשר זה היתה פגנתו הקדושה באלו המעשיות שספר פדי לעורר מהשינה את כל בני אדם שישנים את ימיהם וכו', לכן אנו צריכים לחפש להבין בדברי רבינו לקבל את הדרך כמו שהוא באמת, לקיים את העצות בפשיטות וללמוד בספרי רבינו, להתחדש במה שיכולים להגיע וללכת מדרגא לדרגא, רבינו אמר שספומ"ע הוא לעורר מהשינה, שאנו לא מבינים עוד את המכוון של המאמרים והתורות, אך בספומ"ע זה יוצא יותר ברור כמו שמעוררים אדם מהשינה, פמבאר בהתורה "פתח ר' שמעון" (בסימן ס') ושם תראה ותבין גדולות נוראות ספורי מעשיות הללו, כי הם בחינת מעשיות של שנים קדמוניות, בחינת עתיק, בחינת הדרת פנים שכל השבעים פנים של תורה נמשכין מהם וכו', עין שם היטב: כלל ענין י"ג סיפורים, להמשיך י"ג מדות של רחמים להאיר אותנו מהשינה.

סדר עבודת רביה"ק להתחדש בכל פעם בחיים חדשים

ה) והנה עקר פגנת דברים הנ"ל לענין מעשה, הוא מה שראיתי ושמעתי מפני רבנו ז"ל בעצמו

ליקוטי הלכות ח"א דף סב הלכות תפילין הלכה ה' אות ג-ד

במה פעמים, אנו צריכים לחשוב מה שר' נתן כותב כאן, הוא מספר לנו מה שהוא ראה אצל הרבי, ומראה לנו מה זה נקרא חיים, מה זה נקרא לחיות, וזה מה שהוא רוצה לעשות מאיתנו שיהיה חי חיות חדש בכל פעם, זה מה שרבינו רוצה מאיתנו חיות חדש בכל פעם באשר שמעתי ממנו במה פעמים שאמר, אני חייתי היום חיים שלא חייתי מעולם חיים באלו. שמחה כזאת, אושר כזה, חיים אחרים לגמרי, לא כמו שאנשים חיים חיי צער אחד פחות אחד יותר,, וכן שמעתי עוד פעמים אחרים שדבר הרבה מענין החיים שהכל נקרא חיים אצל העולם וכו', וגם חיי צער יש חלוקים הרבה וכו', עין שם בהשיחות, אבל באמת עקר החיים הוא חיים ארבים אמתיים, שהוא בחינת החיים ארבים של העור הנ"ל, שהוא חי חיים ארבים באמת, פה רבינו מגלה לנו איך להתחיל לחיות, כי התפאר שהוא זקן מאד ועדין הוא ניק מאד ולא התחיל עדין לחיות כלל, כי זה עקר החיים בשמתחילין לעבוד את ה' בכל פעם מחדש באלו לא התחיל עדין בעבודתו כלל מעוררים חשק לעבוד את ה', לעורר הכרה בגדולת ה' יותר ויותר, להתחיל מחדש לגמרי, ולזרוק מעצמו כל החלודה, כל הזקנה, כל מה שעובר עליו, ולהתחיל לעבוד את ה', ואז כל הצער והמניעות והשכחה נופלים ממנו.

נוראת מדרגת רביה"ק גם לאחר שהשיג השגות נוראות הצטער איך זוכים להיות יהודי, וביאור ענין זה הצער

וכמו שכתוב (רברים ו') "אשר אנכי מצוה היום" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ספרי שם) בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, שלא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, אלא בכל יום יהיו כחדשים. וכמו שכתוב (שם כז), "הספת ושמע ישראל היום הזה נהייתה לעם לה' אלקיך" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (הובא בפרוש רש"י), בכל יום יהיו בעיניך באלו היום נכנסת עמו בברית, היום ה' בחר בי. ר' נתן אומר, אני רוצה להראות לך מה שראיתי אצל רבינו, לקבל התורה בכל יום מחדש וכמו שראיתי מרבנו ז"ל פעמים אין מספר שאף-על-פי שבשעה הקודמת התפאר עצמו בגדולות ונוראות וגלה תורה נפלאה אשר לא נשמע בזאת פירכו, ואחר כך בשעה שאחריה ראינו אותו שרוי בצער גדול בהתעמקות גדולה ונוראה, נראה כמו צער ויגיעה שאדם רוצה להשיג משהו חדש, בחי' עיבור, שרוצה להגיע לעוד מדרגה וכמה פעמים פרש צערו ושיחתו לפנינו מעמק הלב, שהוא מצטער מאד איך זוכין להיות יהודי, כי רצה לעלות מדרגה חדשה, והתפלל על זה תפילות כמי שלא הריח מעולם ריח עבודת ה', כי כך הולך בעבודת ה', פושט צורה ולובש צורה, משיג ועולה לאיזה דבר, ושם יש לו איזה עבודה, ואח"כ יש לו צער וחרטת הלב, ממציאות עוה"ז, ויודע שאח"כ מתקרב לה' מחדש, וזה תכלית השמחה כל הצער הזה, כי מגיע לתכלית החיות החדש, ומי שלא ראה זאת אי אפשר לצייר לו בכתב ענין זה, אבל ר' נתן כן ראה ומצייר לנו טוב, שנבין הדבר היטב וכבר מבאר מזה מעט בשבחי הנפסים, ובכל פעם היה רגיל לומר שעכשיו אינו יודע כלל, כלל כלל לא וכו' שהשיג את ה'לא' יודע, אע"פ שאמר שלא יודע באמת, מבואר במקום אחר, שדרגת ה'לא יודע' הוא עמקות נקודת ההשגה, ויש 'לא יודע כפשוטו' לפני שעולים לדרגת עליונה שנקראת 'לא יודע' אף-על-פי שבשעה הקודמת גלה מה שגלה והתפאר שהשיג מה שהשיג מה שאי אפשר לגלות, אף-על-פי-כן תקף אחר כך היה אומר שאינו יודע כלום.

הכלל, שמעולם לא עמד על מדרגה אחת, זהו מדרגה מופלא מאד של צדיק וקדוש, מדרגת רביה"ק, מעולם לא עמד על מדרגה אחת, מי מבין את זה, נראה כמו אדם שנמצא בעוה"ז מסתובב אותו, מה זה מדרגות, אנחנו בקושי עולים להשיג עוד דף גמרא עוד איזה תוס' עוד

ליקוטי הלכות ח"א דף סב הלכות תפילין הלכה ה' אות ג-ד

איזה הבנה, כאן מדובר במדרגות קרושות, השגות קרושות בהשי"ת, רק הִיָּה הוֹלֵךְ בְּרִיזוֹת
בְּכֹל פְּעַם מִדְרָגָא לְדְרָגָא בְּרוֹם מְדַרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת וְהַגְבוּהוֹת, וְאִפְלוּ כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ וְכו',
עֵדִין לֹא נִתְקַרְרָה דַּעְתּוֹ בְּזֶה וְכו', וְאִין לְהֶאֱרִיד בְּזֶה כֵּאֵן וְיִתְבָּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר כֵּאֵן ר' נֵתָן מֵעוֹרֵר
כּוֹי לְהַבִּין אֵת הַסְּפּוֹר שֶׁל הַחַיִּים חוֹרְשִׁים, לְכֵן מֵרָאָה לָנוּ מָה שֶׁהוּא רֹאֵה אֲצֵל רַבֵּינוּ, שֶׁזֶה עֵיקַר
הַחַיּוֹת שֶׁלָנוּ תָמִיד.